

Elhurcolva Szibériába

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXVI. évfolyam, 14. szám, 2022. április 8.

Sandra Kalniete: Báli cipőben Szibériába. Jávorszky Béla fordítása. Magyar Napló Kiadó, Budapest, 2021, 353 oldal, 3000 Ft

Kalniete szülei és rokonai visszaemlékezéseire, hivatalos dokumentumokra, történelmi adatokra támaszkodik. A családja sorsa szorosan összefonódik Lettország történelmével; a két világháború közötti békeévekkel, a szovjet, a német majd ismét a szovjet megszállással. Az első megszállás kezdete 1940. június 17. volt, amit valójában alig lehetett észrevenni az első időkben, hiszen nehézkesen terjedtek a hírek. A Szovjetunió ultimátumot intézett a lett vezetőkhez: „Lettországnak ellenállás nélkül meg kell adnia magát, hogy megkíméljék a népet a felesleges véráldozattól”. (26.) Továbbá haladéktalanul új kormányt kell alakítani, mely „képes megbízhatóan szavatolni a szovjet-lett kölcsönös segítségnyújtási szerződés megvalósítását” (28.), és engedniük kell a szovjet fegyveres erők szabad mozgását az ország egész területén. (Egy újabb Oroszország által kirobbantott háború árnyékában különösen hátborzongató ezt az ultimátumot olvasni, hiszen a nyugati világ és Ukrajna is hasonlóval szembesült.) A megszállás után 34 nappal, 1940. augusztus 5-én Lettország már a nagy Szovjetunió tizenötödik szövetséges állama volt.